

Politikai, közgazdasági es zsidó felekezeti hírlap.

JÜDISCHE ZEITUNG.

Organ für Politik, Volkswirtschaft und jüdisch-konfessionelle Interessen.

אלגעמיינע יידישע צייטונג

אָרגאַן פֿיר פּאָליטיק, האַנדעל, פֿערקעהר אונד ייִדיש-קאָנפּעססאָנעללע אינטערעסען.

Table with publication details: Published 5 times a week (except on Saturdays, Sundays, and public holidays). Editor: Budapest, VII., Sip-utca 1. Subscription price: 1/4 year 5 crowns.

צור אנקונפט זייער מאיעסטאט דעם קאנינג.

דער קאנינג קאמט נאכהויפט זאגט דער אונגאַר, דען נאך זייען ריכטיגען בערישען איז בודאפעסט דאס אייגענליכע היים דעם אינגארישען קאנינג, אָדער עס זאללע דעם אייגענליך זיין מאן ווי ען דיא רעזידענץ דעם קאנינג פאן אסטרייך זיין אבער דעם היים דעם קאנינג פאן אונגאַרן דארף דעם קיניען אבברוך טהון.

נאך לאנגעם לאנגעם פֿערנליכען קעהרט אלוא היינט נאכמיטאגס פֿראגן יאָזעף I. נאך זייער אונגאַרישען רעזידענץ-שאַט צוריק, אונד צוואר ער-פֿיריליכער-ווייזע ביא גומעס וואָהלבע-פֿאַ- דען נאך אייער גליקלך איבערשאנדענען קראנקהייט, דיא אללען זייען אונטער-האנדען שווערע בעזארגניסס איינגעפלאַסעט האַטען.

מיליטאַרישע אבער אויך האָהע פּאָליטישע הערשער-פּאַליכען פֿיהרען דעסמאל זייע מא- יעסלאַט נאך אונגאַרן, נור איינען קליינען ברוב- טהייל זינעם מערהוואָכענענליכען ארפֿעהאליטעס אין אונגאַרן וויר דער גרויסע קאנינג דען גראַס- סען מיליטאַרישען מאַנאָווערן און ווירמען; דער רעסס געדאַרט דער פֿאַרבעריוונג דער בעפֿאָרשטעהענען פֿעראַרע אונזערעס רייכסמאַנעס, דיא דעסמאל פֿאַן גאַנץ בעזאָרע-רע וויכטיקייט איז אונד פֿאַר איינעם ענטשיידענען ווענדע-פּונקטע זיך בעפֿערעט. זיא וויר דיא פֿאַם קאנינג אויך אין זינעם גרויסע- אלטער שטעס בעקונדעטע ענערנישע ראסמלא- זיקייט אין ניכט געדרינגעס מאַססעס אין אַנשפּרן געהען, אונד איז ער מיט דיעזעס טהיילע פֿערטיג, דאַנן פֿאַלגען דיא מיט דער דעלע- גאַצאָנס-מאַנאָווער פֿערבונדענען רעפֿרא- זענטאַצאָנס-פּאַליכען דעם מאַנאָרעך, דער דיא מיטגליעדער ביי-דער דעלעגאַצאָנען אין דער האַפּ- בורג צו פֿאַרען מיט אייער טהראָנערע צו עמפֿאַנגען האַבען וויר.

לעטצערע דורפֿטע - נאך דעם הייטיגען שאַנדע דער דינגע - שווערליך, אָדער דאך נור וועניג, פֿאַן דער שאַבלאַנע, פֿאַם אללאַהרליך-נע- וואָהנטען מיטער, אבוייבען, דען דאַנק דען אונ-אויסגעזעצטען בעמיהונגען אונזערעס קאנינג שרייטעט יא דיא אויסוואַרטיגע פּאָליטיק ריכטיג אויף דעם וועגע אימער פֿירענליכערער ענטוויקלונג פֿאַרט, מיט בעזיג אויף דיא איינזערע פֿאַ- ליטיק אונגאַרנס אבער שטעהט אין גאַר-בע- דיטוואַסער וועכעל, איינע דורכגרייפֿענרע וואַנד- לונג בעפֿאַר, דען עס שלאַגט ביא אונס באלד דיא שמונדע דער פֿערווירקליכונג דעם אל-ל- נעסטיגען וואַהלערעכטעס, דער דער-פֿירלונג דעם לעטצעט פּונקטע דער זינע- צייט צווישען קראַנע אונד קאַאליצאָן געפֿאַר-פֿענען אבמאכונג, דיא מיליטאַרישען פֿאַר-א-ג-ען, דיא הערצילאַנדע שאַן זא פֿיעל

צור זאגנטאנדרוהע-גזירה.

פֿאַראַנראַף 11 דעם ענטוואַרפֿעס איבער דיא נירענעלונג דער זאָנטאָנדרוהע גרעללע בעקאַנטליך דען בערעכטיגען וואונש דער שבת- האַלטענען קויפֿמאַנשאַפֿט, דאס דיא זאָנטאָנ- ליכע שפּערישטונדע דער אָפֿענען זעפֿאַסע אין דער פֿאַרזינין פֿאַן 10 אַוהר פֿאַרמטאגס אויף 12 אַוהר מיטמאגס היינטגעשאַכען ווערע. דעם- גענעראַלבער ביטעט פֿאַראַנראַף 18 דעם ענט- וואַרפֿעס דען האַנדעלס-אַנגעשעללען דען פֿאַרטהייל, דאס איבען פֿיר איינע ביי 3 שטייען וואַהרענרע זאָנטאָנ-אַרבייט אן איינעם וועיקאַנע דער וואָכע אין האַלבער טאַג אונד פֿיר איינע מעהר אלס 3 שטייען זאָנט- טאגס-אַרבייט אין גאַנצער ווערקשאַפֿט פֿיר- זענענען ווערען מיסטע.

וויא פֿאַרויסצוהענען וואַר, ווירד פֿאַן דען אַם זאַמסטאג אָפֿען האַלטענען קויפֿמאַנישען קרייזען פֿאַראַנראַף 11 פֿאַרנעמליך אין פֿאַלענדעס פֿאַראַנראַפֿען 18 בעקאַמפֿט, דען קאַמפֿט פֿיהרט ניכט נור אין טהייל דיעזער געשאַפֿטס-אייגענ- טהיילע, זאָנדרען אויך דיא געמינישאַפֿט דער פֿעראַינע דער אונגאַרישען האַנדעלס-אַ- נ- געשטעלען - וויא וויר דעם שאַן פֿערייכענען, נון האַבען זיך דער בעקאַמפֿט- דעם פֿיר דיא רעליגיאָז-יידישען קויפֿלישע ניכט- גען פֿאַראַנראַפֿען 11 לייזער אויך שאַן איינע צווייטונגען אַנגעשלאַסען.

עס וואַרע דאך אין אונגאַרנער צושאנד, ווען דיא דיא מעהרהייט בילדענען ברויסען דען אין דער מיטערדיג בעפֿינדליכען אַרטהאָדאָק- סען ווען צויליכע אַהרע זאָנטאָנע נור דעם- האַלב ניכט פֿיערן זאָללען, דאמיט דיא אָ- טהראָקסען ווען זאַמסטאג פֿיערן קאַנען מא- גען זיך דיא ווערן דען ברויסען אַנפֿאַסען, דען אים ענטווערענענענענענע פֿאַללע ווירדען זיא אין פֿירוויללענאם ציס נאכטהייל דער ברויסען גע- ניכטען, וואָנענען ענערניש פֿאַרטעסירט ווערדען מיט, ווען זיא זיך אַבער ניכט אַנפֿאַסען וואַלען, זאָ מיטען זיא דיא פֿאַלגען, דען אויס דעם זאַמסטאג ענטשענענען שאַען, בע- זאַהלען.

דיא וויר אין איינעם רעכט-שאַטעלע- בען, איז עס ניכט מאָליך, דאס וויר מינאָר- טאַגס-ברובטליכן צויליכע פֿירווילענען אויס- טהיילען, זאָנדרען וויר מיטען, אונס אויף איינען האַהרען געזיכטפֿאַרעקט ערהעבענר, זאָלכע גע- זעצע שאַפֿען דיא ניכט דען עקסטרעמען, זאָנדרען אויסשליעסליך דען אללגעמינען איי- גענעסען דיעזען. אויס דיעזען פֿיעס-קונדענענען איז ער- זיכטליך, דאס מאן זיינעס דער שבת-האַלטענען ווענשאַפֿט ביא דער וואַהרונג אַהרעם בערע- טיגען אינטערעסעס אויף נאך פֿיעל גראַסערע הינדערניסע שאַסס, אלס מאן אללגעמיין געלייכט האַט.

פֿאַראַנראַף 11 דעם ענטוואַרפֿעס איבער דיא נירענעלונג דער זאָנטאָנדרוהע גרעללע בעקאַנטליך דען בערעכטיגען וואונש דער שבת- האַלטענען קויפֿמאַנשאַפֿט, דאס דיא זאָנטאָנ- ליכע שפּערישטונדע דער אָפֿענען זעפֿאַסע אין דער פֿאַרזינין פֿאַן 10 אַוהר פֿאַרמטאגס אויף 12 אַוהר מיטמאגס היינטגעשאַכען ווערע. דעם- גענעראַלבער ביטעט פֿאַראַנראַף 18 דעם ענט- וואַרפֿעס דען האַנדעלס-אַנגעשעללען דען פֿאַרטהייל, דאס איבען פֿיר איינע ביי 3 שטייען וואַהרענרע זאָנטאָנ-אַרבייט אן איינעם וועיקאַנע דער וואָכע אין האַלבער טאַג אונד פֿיר איינע מעהר אלס 3 שטייען זאָנט- טאגס-אַרבייט אין גאַנצער ווערקשאַפֿט פֿיר- זענענען ווערען מיסטע.

וויא פֿאַרויסצוהענען וואַר, ווירד פֿאַן דען אַם זאַמסטאג אָפֿען האַלטענען קויפֿמאַנישען קרייזען פֿאַראַנראַף 11 פֿאַרנעמליך אין פֿאַלענדעס פֿאַראַנראַפֿען 18 בעקאַמפֿט, דען קאַמפֿט פֿיהרט ניכט נור אין טהייל דיעזער געשאַפֿטס-אייגענ- טהיילע, זאָנדרען אויך דיא געמינישאַפֿט דער פֿעראַינע דער אונגאַרישען האַנדעלס-אַ- נ- געשטעלען - וויא וויר דעם שאַן פֿערייכענען, נון האַבען זיך דער בעקאַמפֿט- דעם פֿיר דיא רעליגיאָז-יידישען קויפֿלישע ניכט- גען פֿאַראַנראַפֿען 11 לייזער אויך שאַן איינע צווייטונגען אַנגעשלאַסען.

פֿערינער פֿעראַנראַפֿען דיעזער טאגע דאס אָפֿענעללע אָרגאַן דער סאַציאַל-דעמאָקרא- טען, דאס טאַנבלאַט, נעפֿסאווא, איינען גע- האַרנישען אַרטיקל געגען דיא בעשערעניג דער שבת-האַלטענען קויפֿמאַנשאַפֿט, אונד אלס יאָם בונדע דער דריטטע טריט, אַלקאַטאַני, דאס אָרגאַן דער אַנטיסעמיטישען פֿאַלקספּאַרטייא, אין זייער פֿאַרלעטענען נומער מיט איינעם פֿורכטבאַ-ביססען לייטאַרטיקעל געגען דיא ביי- דען פֿאַראַנראַפֿע אויף דען פֿלאַן, דער שלום דעם 7 שפּאַלען לאַנגען מיט גרונדלאָזער פֿער-

דען גענענאטיין צווישען

ציאניסטען אונד "אימאניסטען"

וועלך לומטערע בעקאנטליך ניכט געדארע אויף ארין יישראל זיך פערלענען, האט אידן פיהרער, דער בערהומטע ענגלישע שרייבשטעלער זאנב ווייל, יונגסט אין איינער אפגעמליכען רעדע וויא פאלגט געשילדערט:

האר 12 יאהרען שיעסען דיא ציאניסטען אין דאס הארן אונד ערקלארען, דען בערג ציאן געשויגען צו וואללען אבער ביז יעמע האבען זא נאך קינע איינציגע מילע צוריקקע- לענט. זא זנד מהאזאלדך ניכט איינמאל ביז און דען פיסע דעס בערגעס געלאנגט, דען זאן וויא אינזערען פארפאהרען פערבאטען וואר, איך נור דיא גרענעז דעס בערגעס סיני צו אי- בערשייטען, זא האט דער סולמאן דען בערג ציאן מיט איינער מויער אומגעבען, דען ניכט איבערשאיגען ווערען קאנן, איבערשעצער ווערען בעשראפט, קאנן מאן אויף איינער גראסען אנשלאגטאפעל אס פוסע דעס בערגעס צאן לעזען, דער בערג ציאן איז ניכט נור אין פאליטישעס אייגענטום, ער איז אין הייליגער בערג פאר מהאמטעדאנער אונד כריסטען וואוהאל אלס ווען, אונד דעס מאכט איהן צו איינער ארט פאן וואילקאן (פייערשפיינדעס בערג), דער דענען זעהר געפאהרליך ווערען קאנן, דיא אן זינען אבהאנגען וואוהען.

איך וויר האבען איינע בערג צו ער- קלימטען, אונד נאכדעם וויר אינזערען ציאניסט- שען פריינדען אינזערען זינען מיט אויף איהרען געפאהרפאללען וועג געגערען האמטען, זאפען וויר אונס נאך איינעס מינדער שוועריג אונד געפאהרליך צו ערשטייגענען בערג אום, דיא וועלט איז אבער פאלל בערגען, דיא מיסאען זינען עכענזאן אונזאנגליך, וויא דער בערג ציאן, עס ניכט אבער דאך איינע, וועלכע פאן יערעס, דער מיטה גענוג האט, דיא שפאטע צו ער- קלימטען אונד אפען איינע פאזען איינציגפאל- צען ערשטייגען ווערען קאנען, דיעזע בערגען זינען איבער פינף וועלט-סדוילע פערשטרייט, אונד עס וואר קינע לייכטע איינמאכען, זא נאכער קענען צו לערנען אונד צו ענטישירען, וועלכער דעס ערשטייגען ווערען זיא, דיעזע וואהל נאחס פאסט דיא גאנצען דרייא יאהרע אונזערעס בעשעפענעס אין אנשפוך אונד וויר זינען איך היינט ערסט דאזן געלאנגט, איינען איינציגען פאר אינזערען ציעקע פאסטער צו האלמען, אויך דיעזער האט אברידען איינציגווען, אבער עס פארהא דאך אין שאנער ווען צום געפאל.

איממעדיהן מוס דיעזער בערג נאך גענוי- ער איינזעריכט ווערען, בעפאר וויר איהן דעס יידישען פאלקע עמפעעהלען קאנען; אונד ועלכעס ווען וויר דיעס מהון, איז עס דיא פראגע, אב זיך דאס יידישע פאלק אויף אונזערע עמפעעהלען פערלאסט, אונד איינע ווייטער פראגע, אב עס, מראטיין אונזערער עמפעעהלען צום ציעלפאללענגט, זיא זעהן, איך פערעהעלען איהנען ניכט, וויא האך דער בערג אינר וויא שוועריג זינע בע- שטייגונג איז, ווארום זאללען איך זיא בעמריגען? איך איבערלאסטע דאס אנדערען פיהרערן, וועל- כע איהנען פערזיכערן, דאס זיא בערייטע אויף דיא האלבע האהע דעס בערגעס געלאנגט זינע, וואהרענד זיא אין ווירקליכקייט גלייך קורח דינאבונקען אין דיא איינזעווערע דער ערדע, אבער ווען אויך דער בערג האך אונד דער גע- בריגס-שטייג שציל אונד שלפפדיג איז, וויר לאסטען אונס ניכט ענטמוהענען!

דייעניגען דער גי חסידען אכאנענען, דערען פראנומעראטען אס 11301 אכיליפט, וואוויא יענע, דערען אכאנענעמטע אס 15 אייגוסט צו ענדע נינג, ווערדען אום שליינען ערנייערונג פערזעלבען דרינגענד ערוכט, דאמיט אין דער צענע- זונג דעס בלאטעס קיינע שפארונג איינזענען.

דעסען גענענד זינען איינגעדעקטעטען גע- זיטענען זיך בעשירען, לאנגן נאמליך צאהל- רייכע עקזעקוציאנס. אנוועזן אויף דיא נייער דעס באראנס פאפער פאר, דיא נייער ווארען אבער דערארט פערשפאלענע, דאס איינע אנצאהל גליי- כניער ניכט בערעירעט, ווער ען קאנעט, ווא- רויף דיעזע דיא קא קירנ-עראנגעלונג בעאמט-איי- טען, דאס געריכט ווען דיעזען אנטראג מיט דעס בעמערקען צוריקק, דאס עס אן איינעס צור- דעקקונג דער קאקיר-קאסטען פערפונדארען פער- מאנען מאנגלע, אויף גרונד דיעזער זאבלאנע האט דאס בעזירקבענעריכט דיא אנגעלעגענהייט דעס שטראס-געריכט צור אונטערזוכונג ווענען קרי- דיא אכטערענען, דיעזע איינזערוכונג איז דערציט איס צינע, באראן פאפער וואהנט זיט לאנגערער צייט אין אונגארן.

רײכע צוועט שקענ-ערנ- (ט ע) אום בונגאין (שטאצאן דער באס- ניש-הערצעגאוינשען שטאאטסבאהן) ווירד גע- שריבען, דאס הייער דיא צוועטשקע-ערנעס איינע זעהר רייכליכע צו ווערען פערשפרייט, דיא דארט פארזוערעט צוועטשקע איז גראס אונד זעהר זיס אונד איינעס זיך גאנץ פארציעלן צום סליוואוויטע-ברענען, דאנן אבער אויך צור ערצינגונג פאן צוועטשקענעס (לעקוואר).

רײכע זאמענ-שטאנד (רע) דעס נייעסען בעריכטע דעס אקקערבו-מיניסטע- ריאוס האט דאס ענדע אייגוסט איינזענערענע טראקקענע אונד ווארעט וועטער דיא איינזייט- זינגס-ארבייטען פאן קינסטליכען פראמער-געוואל- טען געפאהרעט, עכענזאן דיא ענטוויקלונג דער זינגען רעסס, זאמט אונד ענדליך דיא רייכע דער וויינזעריכען גינסטיג בעאיינפלוסט, דיא ארום-כ- טען דער קוקר-ע-ערנעס האבען זיך ווערער אין ענטי געטעסערט אונד קאנן דער דרייטעניסטע- ערטרוא מיט 9'82 מעטערצענטער אונגעקאמען ווערדען, זא דאס דיא געזאמטע מאסע איז- ער 11'82 אונד 38'91 מיליאנען מעטערצענטע- נער גענען 39'58 מיליאנען אים פארזאדערע צו שאטצען איז, היינענען בלעבען דיא ערד- אפפאל נאך אימער זעהר שמאק צוריקק, וואהרענד אים פארזאדערע 48'99 מיליאנען מע- טערצענטער איינזערויט וואהרען, קאנן הייער דער ערטרוא נור אויף 86.22 מיליאנען געשאטצט ווערדען.

קלאסען-לאטעריע (ק) ביא דער זינגען ציעהונג דער 1916 פאסטע דער XXII לאטעריע וואוירען פאלגענדע טרעפער געצאנען:

20.000	קראנען געווינען:	57078	15.000	קרא-
נען געווינען:	25704	10.000	קראנען געווינען:	62418
91449	3000	קראנען געווינען:	108697	5792
2000	קראנען געווינען:	66008	39927	1000
קראנען געווינען:	102045	98249	56855	1603
1434	500	קראנען געווינען:	68196	66088
50702	50514	13673	9184	8482
4501	73082	70628	69013	69605
84353	88754	77561	73694	117699
115992	106538	160123	99381	96533
90910	119945	—	פערנער וואוירען	963
טרעפער מיט יע	200	קראנען געצאנען:		

אינזאנלענענען, דער ווענער קרעדיט-א- פעראין ניכט נאכשטענענען אינזאנלענענענען בעקאנט: וילע וועללע, פערעהעליכע ברודקאוסקא, לעמבער; י- ווען ראנעסעלד, גאלטעיש; ס' מאיקאויש, אראס; ס'א- לינדער, סטרי; וואונדעליך, פרועמישל; ווי מאקס פלאהר, לעמבער; פרויא פישער פאר, זאלא-ענערסען; הונק מא- רעק, וועטען; אלעקסאנדער שונאר, סענעדן; פראני לאנגער, שטערנבערג; וואלף שאכטער, זאלעשטיק; פילינע ווי- פערט, דאלנא; יאן פראויל, צלין (מאהרען); אדאלף קרויס, וויראויטיצא; לודוויג אישעקאויש, בערענסא; אונא לוס- טיג, פראג; אוואן אנטשטיש אונד געארג רושקא, עסטען; פערט בליבא, באוואלוקא; בענעיאן עישעס, פארזאנלע- וושקא; בעלאל שונארק, בודאפעס (ראקיר-שטראסע 67); דאנע קאמאליניטש, אטשטאטש; קארל פאלא, שלאן; וואלאו קאלעק, דייטש-בראד; אדאלף ווייס, יאס-אראק- סאלאש; עזאד אומליף, טישט; פראני קרישטיק, קלאנעפורט; מארקא מאיפוס, סאראיעווא; יאקע אונד אלפויא בענעש, קוטשנבערג; מארקוס פינעט, בודאפעס (מראמעלאסטע 76); פרויא יאחאן שטישע, באיא; ווענעל טייט, קארלסבאד; פראני מאטישקא, רייכענבערג.

טורקיא דיא געאנענארטען מעהרערע מינ- סטער אונד איינער דאדער בעאמטען זור פאלע, אום קאנסטאנטינאפאל ווירד טון טעלעגראפן: אינפאלגע איינעס פאם מיט- סאנעראמטע געאסטען אונד פאם סולמאן באנקאטעסען בישלעסען וואוירען אלע געפאלענע טייערען טייערען אונד וויר ווענער אונד ער אין פרייהייט געוועט.

שטאטס-האט הייער דאס לייכענענאנגען דעס טאנס ציפאר אים אלטער פאן 76 יאהרען נאך לאנגע קראנקהייט פערשטארבענען אוואקאמען דר ווילעלם טאטיס שטאטס-פונדען, ער וואר שולדענשטעלער דער פערטער ארמיה געמיינע אונד ווען פאלגען איהרער הייק, דיא מהללי שבת פער איבלי טרויפן פאן דער מיט- גלעדשאפט דיעזער געמיינע גרונדזאטעלך אום- געשיאפטען זינען איז עס איבערפלוסט, צו קאנשטאטירען, דאס דער פערשטארבענע שבת היילט, אויף כשרות שטרענג בעראכט וואר אונד זיך אויך וואס יידיש פיהרעט, אומזא צו פער- אורטהיילענען אלזא, זאס זינען היינטערבלע- כענען אין דען "פארטע-געטעלען" (פרויער- אנצויען) איבער איהן דיא כריסטליכע פארטעל שריבען, דאס ער זעליג אים הערדן ענטפאלפען זיא, פערנער, דאס ער "צור עווי- גען רוהע געבעמטע" ווירד, וועלכער אום- הרוק דאך איינער לייגונג פאן תחת המתים" גלייבאמטען - דען הספר איבער דען פער- שטארבענען היילט זינען עהרונג דער פוסטער ארטהיילענער-ראכטענער.

איינ 106 - יאהר ריגער "הת" (א) וויא איינע אמעריקאנישע צייטונג אנקונדעט, האט זאפען אין בראזיליאן איינע האכצייט צווישען איינעס לעבענעסלונגען ראכט, דער 106 יאהרע אלט איז, אונד איינער 70-יאהרען פרויא שטאטענענענען, דער ונען ערשטאנן, ראכטי ברענאט וואו לינסקי, האט ניכט ווענענער אלס 175 לעבענדע אכאנענענע, דיא צום מהויל אין אמעריקא, צום מהויל אין רוסלאנד לעבען, דיא נייע עהנענע איז דיא וויטוע איינעס פאר איינער צייט פערשטארבענען פריינדעס דעס ראכטי - וואוויט דיא אמעריקאנישע נאכריכט, דיא וואהל טעהר דארף אנטפאלעט איז, דיא סענאצאנאלוסט צו בעפרייענען, אלס דער וואהרטייט צו ענטשפריבען.

איינ מיליאנאר אלס מארדער (א) אין דער אמעריקאנישען שטאט באסטאן האט דער מיליאנאר יארהאן אין איינעס אנפאלל פאן איינער זינע פרויא ערשטערע, ער ערהאקטע דאנן דען לייכנאם, פאקקע דיא שש קקע אין איינען גראסען רייזע- קאפער אונד לעסע דיעזען אויף איינען פרא- קער לאדען, זיך דער אכזיבט, איהן אויף איינעס דאמפפשוף מיט צענדלען אונד איינזערוועיס אינס מעער צו ווערען, דיעזער פלאן וואוירע אבער דאדורך פערפאללעט, דאס דער קוישער פערדאכט שאפטע אונד דיא פאלציא פער- שטאנדיגע, אלס יארהאן דיא געהיים-פאליציי- טען אונס צומער טרעשען זאה, ערבלויכטע ער, אונד ער וואללע ניכט דען רייזע-קאפער אפ- נען, דאנן בראד מאן דאס שלאסע דעס קאפערס אויף, דער אבליקק, דער זיך נון דארבאז, וואר ענטפאלען; דיא קאפאלע צו פרויענליכע וואר אין דען קאפער היינענע-פערעסט וואוירען, יאר- דאן וואוירע זאפארט פערדאמטע אונד גע- שטאנד דיא מהאט, אלס אורזאכע גאב ער אן, דאס ער זינע פרויא דאבייא ערווישט האמטע, אלס זיא איינען ברויע פערזענעלן וואללעט, דער אן איינען אפציער געריכטע וואר.

שטראס-אונטערזוכונג גען באראן ארמין סאפער (א) וויא דאס "ווי" מעלדעט, בעפונדעט זיך דער גראסע גרונדענענער באראן ארמין סאפ- פער דע פארהא זיט איינער צייט אין געלד-שוועריקייטען, נונטעהר איז ער אין שטראסענענענע אונטערזוכונג געצאנען ווא- דען, ביים בעזירקס-געריכט אין נייטשטיין אין

אויפגענוג פארזאמלען, ווארען בעקאנטליך
אום דיעזעס פארטע אויסגעשאלטעט, זי זינד
דעם ערשטע, אים דעם אלגעמיינען וואהלרעכט
הערפארגעניגען פארלאמענטע פארבעהאלטען
ווארדען.

פאר איינעם האטען שטיק ארבייט שמעקט
אלא דיעסמאל דער קאנג פאן אונארן, אונד
אללעס האפט אינד ערווארטעט, דאס דער
גרויזע הערשער זיך מיט פאללער רויסטיקייט
דווער האכטיכטיגען אויפגאבע, דער שווערען
ברדע זינער האקען ווירדע, געוואכען צייגען
ווירד.

מאנע דיעזער וואונש אונגעזעלע-ט אין
ערפילונג געהען אונד דער אונגארישען נאציאן
אום דעם דיעסמאלגען אויפגעשאלטע דעם גע-
קאנטען שטאטס. אבערהויפטעס איז אינדערעם
לאנדע הייל אונד רייכער זענען ערבליגען!

פערשיעדענע נייאנקייטען.

• (די קראנק הייט דער רוס-
סישען קאזערין) מאן מעלעגראפירט
אום פעטערסבורג: דיא רוססישען
בלאטטער ברעגען שפאלטענלאנגע ארטיקלע
איבער דיא קראנקייט דער צאין אינד ערקאל-
רען, דאס דיא ענטדעקונג דעם לעטצען גרא-
פען פערשווארונגס פלאנעס, דער
אויף דיא פערניכטונג דער גאנ-
צען קאזערליכען פאמיליע אב-
צעלטע, איינען זא ניעדערשמעטערדען איי-
הוקק אויף דיא צארין געמאכט האבע, דאס זי
זייט דיעזער צייט אן שווערער הערצשוואכע ליי-
דעט, דיא בעטעצינג איינעם אויסלאגישען הייל-
באדעם ווארדע דער צארין דרינגענד עמפא-
לען, דאך קאנן דיא רוססישע פאליצייא קיינע
גאראנציע פיר דיא זוכעררייט דער פאציענטין
איבערגעדמען, טראקטן איהרעם שווערען ליידעם
עמפאנגט דיא צארין טאלך איהרע קינדער
אונד פערברונגט מעהרערע שמונדען אין איהרער
געזעלשאפט.

• (צוזאממענקונפט צווייער
שטאטסמאנער) דיא בענענונג דעם
געמיינזאמען מינסטערס דעם אייסערן אינדערער
מאנארבייט, באראן אהרענסהאל, מיט
דעם אויסליענישען מינסטער דעם אייסערן
טיטמאני אזא אין זאלצבורג אס
פרייטאג פראראממעמאטס פאר זיך געגאנגען.
איבער איהרע בעשפיעכונג ווירד איבעראיינשאט-
מענד פעסטגעשטעללט, דאס איין פאללעס

באדלעטאן.

זענען דער שבת-ווידע.

— איינע אויף וואהרהייט בערוהענדע ערצאהלונג. —
פאללע מאנן.
(5 פארשטעצונג.)

דיא אפגעשע זיך דיא טהורע, יאקאב נוסמאן טראט
העריין, אויף דעם אים פערשיעדענע נייע קליידונגשטיקע
טראנעד.

בעהוטאם ווארדע ער פאן דעם פארגעפאללענען אין
קענטניסס געזעצט; עס בעדורפטע דיעזער פארזוכט ניכט:
דער מאני, דער זא פיעלע זאגען אונד פאנניפאכען קוממער
דורכגעמאכט, אהנע צו וואנקען, ער בעוואהרטע אויך אים גליקק
זיינע פאסטונג.

דאך איינעם טהאט ער: ער ריעף דען נאטט
זיינער פאטער אן אונד דאקטע איהם אינכיינסטיג פיר דיא
פאקע נאכריכט, דיא איהם געווארדען:

„געלאכט זייט נאטט, דער נוסעם טהוט דעם, דער זיי-
נער ניטע פערטרווט!“

„וואנן איזט דאס גראסע לאז דען הערויסגעקאממען זי-
פראנטע פרויא נוסמאן.“

„אם פערנאנגענען שבת; דאך האט דיין שוואגער
ערסט געסטערן דאפאן ערפאהרען.“

דיא פרויא ווארף איינען ביטטענדען, לייכטענדען בליקק
אויף איהרען רוהיג הייטערען גאטטען, איינען בליקק, דער

איינפערנעמען צווישען אונדערע
מאנארבייט אונד אימאליען עיגענען האט, דען
הויפטפונקט דער קאנפערענץ בירדער שטאטס-
מאנער בילדעטען דיא פארגאנגע אן דער
טירקייא. — בעזעליך דער האלכאמטלי-
כען מיטפיהלונג איבער דיא אונטערדערונג צווי-
שען דען בירדען שטאטסמאנערן בעמערקט
דאס מאסגעבענדע ראטישע בלאטט „טרי-
בינא“ פאלגענדעס: „דיא טהאזאכע, דאס דיא
פאליטישע אונטערדערונג דער בירדען מינסטער
צוויאיינהאלב שטונדען געדויערט האט, צייגט
שאן, דאס זיך פיעל צו זאנען האבען מוס-
פען, מאן קאנן זכער אונטערהאלטן, דאס צווישען
טיטמאני אונד אהיענעהאל אללע אימאליען אי-
טערעסירערדען פראגען ניכט נור עראשערט,
זאגערן גרינדליך דורכגעשפראכען ווארדען זינד,
אונד ציאר, וויא אים אללען בערובמען הער-
פארגעהט, אין פאללשער הערצליכקייט, עס
איזט קלאר, דאס דיעסמאל דאס איינפערנעקמען
דען באראקטער איינער נאך גראסערען אינמי-
מיטאט האטטע אונד דאס מאן דיעם אין אונ-
צווייפלהאפטער פאדעם דער אפגעשטליכקייט צו-
קענטניסס ברעגען וואללעט, דאטיט דיא אפגע-
ליכע מינונג איינפאסא דיעזער זעהר וויכטיגען
טהאזאכע רעכנונג טראנע, נאטירליך לענט
דעם דען בירדען מינסטערן קיינע לייכטע פער-
אנטווארטליכקייט אויף, אבער זי זינד זיך אהנע
צווייפעל דיעזער פערנאנטווארטליכקייט פאללקאמ-
פען בעוואוסט, אונד מאן קאנן דעם:אך אין
זי דאס פאללשע פערטרויען זעטען, דורך דיא
בענענונג אין זאלצבורג ערשיינט דער פרויערע
נאך מעהר בעפעסמינגט.“

• (געגען דען מיניסטער-
פראזידענטען וועקערלע) האט
דער אונטערדענדע דער אונטערהאלטונג פאר-
טייא לורונג הענט אללער אלס מיטגליעד
דעם שאפאדע קאמאטאטס אויסשוסטע דעם.
זעלבען איינען אנטראג איבערהויבט, אין דעם
זעלבען ווירד אונטער אנדערעם פאלגענדעם גע-
זאגט: „מיניסטער-אידענע וועקערלע האט דען
שטימאונגס בירדען דעם אללאסליך דעם 60. יאה-
רען דערעיוונגס-וויבלאוסט דעם קאזערס פאן
אסטערייך געשאפטעטען אסטעריישישען זוכ-
לאוסט. קרייזעס מיט אנטעצייכענע אונד דיא
פערפאלגענטיכונג דעם טעקסטע דעם קאזער-
ליכען איקאז אים אונגארישען אטאטעבלאטטע
פערנאלאסט, דאס איזט איינע זעך גראססטען
נאציאנאלען פערלעטצונגען, דיא דעם שטאטס-
רעכט אונד דעם געזעצן ווידערשפריכט, דעם
מיניסטער-אידענע ווירד דאפיר דאס מיס-“

גלייכאם אום פערציהונג פלעהטען אבער נוסמאן פער-
שטאנד זיא.
עס ניכט קיינע צויענדרייסיגלייא קיינע צווישענוואהל
אונד פארבייטונג אין איראלע, שפראך ער, אבער דער
נאטט, דער אונדער לעבען לענקט, פיהרט אונס צו דעם בע-
וואוסטוויין, דאס דער ערפילונג זיינער געכאטע איין לאהן
ווירד — פיהר אדער שפאט, ער האט אונס זיינען זענען
געשפענדעט, אלס וויר דען זענען דעם שבת-קודש
געקאסטען.“

דעם איבערבריינגער דער באטשאפט ווארד נון איין
טיכטיגעם שטיקק געלד געגעבען, אבזעהל דערזעלבע שאן אין
פ' אים פארהיניין רייך בעלאהנט ווארדען וואר.

וואס נוסמאן נון פאן דעם פאך איינער שטונדע דרא-
הענדען געשאפטערלוסטע ערצאהלשע אונד וויא דיעזער דור
בעשלאנגאמקע דער קליידונגשטיקע אבגעווענדעט ווארדען,
האטישע דיא גליקקליך ערענטע פרויא גאר ניכט.

פאך איהרער פאנאטיע נויקעלטען שאנע בילדער דעם
גליקקס, דער פריידע אונד דעם וואהלשטאנדעם; וואוסטע
זיא יא דאך, מיט וועלכער ליעבע דיא געשוויסטער אן איי-
אנדער הינגען.

נון פרייע דוך, נוסע הויפשווא, דריקע דיין קינד צאט-
ליך אן דיא ברוסט, דיא האט אורזאכע דאזע, דען דייע
האפטונגען, זיא וויעדען זיך ערפיללען, דייע בילדער פאן
הייליכען גליקק, זיא וויעדען צור ווירקליכקייט!

ווייעדער וואר דער פרייטאנאבענד געקאממען; אום
דען רונדען, ווייס בעדעקטען טיש, אויף דען דיא גלאצענ-
דע, געשטצעטע מעסטנלאמטע מיט איהרען ליכט-ארמען
העראבזאה, ואס דיא קלונע פאמיליע, אונד זא אפט אויך

טרויען אויסעדריקקע אונד דיא בעאמטענשאפט
אנגעוועזען, דאס וויבלאוסט-קרייזן געשווערע-
צוריקגע-ווינען אדער אבער אלס אויסלאגישע
אויסצייכענונג צו בעזאכטען אונד ביים קאנג
פאן אינארן אום דיא ערליכטיגס אנטוויקען
דיעזעס קרייזן טראגען צו דורפען.“

• (קאנדיגין אונד תשע היבאב)
אללאסליך דעם 60. געבורטס-מאנעס דער קאנדיגין
מיטטער עממא פאן האללאנד האטען
דיא פערשע ערענען מוזיק- אונד מאנערגעזאנגס-
פעראיינע פאס האאג בעשלאסטען, איהר צו
הערען פאך דעם קאנגליכען פאלאסט איינע
„סערענאדע“ צו פערנאנטוואלשען, דאס דאטס
דיעזער קינדגעבונג וואר פיר דען 6. אויגוסט
פעסטגעזעצט, דיא לייטונג דער פערנאנטוואלונג
ערפוהר יעדאך, דאס איינע אנצאהל יודישער
מיטגליעדער דער אין בעזראכט קאממענדען
פעראיינע מיט ריקקויכט דארטן, דאס דאס
פעסט מיט תשעה-עבאב צוזאמענפאללע, זיך ניכט
בעשהיליגען קאנטען, דיעס ווארדע נון דער
קאנדיגין מיטטער צו קענטניסס געבראכט, דיא
אהנע צאנערן דער דעם שאציאן זאנען, דאס זיא
עס ניכט ווינשע, דאס אייך נור איין
וויע אס מאנע זיינער נאציאנאלען טרויער גע-
צוואונגען ווערדע, זיינע רעליגיאנען פאלכטען
ניכט צו ערפיללען, זיא שפראך דאזער דען
וואונש אים, דאס דיא איהר צוגעדאכטע עהרונג
איינען טאן שפאטער שטאטספירדען מאנע, דען
וואונש איהרער מאיעסמאל ווארדע נאטירלי-
ערפיללט.

• (אייין יודישער אוניווער-
זיטאטס-רעקטאר) פראפעסאר פיל
עררערא ווארדע פיר דאס קאממענדע
שילאדער צום דעקאן דער ברויסעלער
אוניווערזיטאט געוואהלט, פראפעסאר ערעדא
אוז אויסשוסט-מיטגליעד דער „איקא“ (ענגליש-
יודישען געזעלשאפט).

• (ערבאט פאן מיניסטער-
רוססלאנד) מאן מערדעט אום אדעס-
סא: דיעזער מאנע ערליכעס דער ארעסטער
פאליציימיסטער דען בעפעהל, דארטן צו אב-
פען, דאס אללאסליך דער העראנאנהערדען
יודישען פיערטאנע קיינע פרוואט-מיניסטער געדול-
דעט ווערדען, דיא בעזירקס-הויפטשליטע זינד
ערטאכטיגט, זאלכע מיניסט זאמטט אונד זאנדרעם
צו פערהאפטען אונד דעם געריכטע צו איבער-
געבען!

• (בעפרייאונג פער האפטע-
טער מיניסטער) בעקאנטליך האטע
דיא פערקוידינגע דער פערפאסטונג אין דער

דער נאטע איסטער וויעדער אויס נייע צו ערצאהלען בע-
נאן, זיינע פרויא קאנטע ניכט זאטט ווערדען, אויך אן-
צוהאנען.

עס קלאנג איהר זא זיס, וואס דערזעלבע פאן זיינעם
ברודער פערנאממען האטטע.

„ברודער, האטטע דיעזער געזאגט, דיא ווירט יעצע
איין אנדערעם לעבען בענינגען, זיינע זאגען ווערדען פער-
יאנט, דיא בעקאמטס פאן מיר איין נייעס הויז אונד געלה
אום דיין געשאפט געהאריג צו בעטרייבען, זאנע מיר נור וואס
אונד ווא עס דיר פעהלע! נאטט האט מיר דיעס גליקק זוכער
ניכט נור פיר מיר געשענקט, זאנדרען אויך דיר, האט ער
העלפען וואללען.“

געטהיילטעם גליקק איזט דאספעלט גליקק — דאס
בעווען דאס פריידעשטראהלענדע אנטליטן דעם בעלזקקען
מאנעס, אלס ער פאן זיינען האפטונגען, וועלכע דיא נאהע
צוקונפט בעזראכען, מיט זיינער דאפאן בענייסטערען זינגע
פרויא שפראך.

„נאטט זיא געדאנקט, דאס עס זא געקאממען, אינד
געוויס, ליעבע פרויא, ווירט דיא הייטע צופריידענדע ויין,
אלס אס פארינגען שבת זי, זאנע רוחני אונד פייניגליך לא-
כעלד דער נאטטע.“

איין בליקק פאלל הייסער איינטיקייט אנטווארטעטע
איהם, דאך ערקאנטע פאן נייעס דען וועיט דעם נאטטען,
דען איהר נאטט געשענקט, יאקאב פיהלשע זיך ערהאבען אין
דעם זעליגען בעוואוסטוויין, דאס רעכטע געוואללש אונד דורכ-
געפירט צו האכען, איין הייטערע, גליקקערהייטסגענדער
שבת וואר פיר דיא בעשהיליגען אונטערבראכען.
ענדע.

